

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 477. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356519792/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Reaktionære kunde ikke modstaa Trylleriet. «Dagligt,» skriver han, «vederkvæger jeg mig ved *Sangenets Bog*. Med Prokesch bader jeg mig hele Timer i disse melankolske Vande. Selv de Digte, der strejfer nær op til virkelig Gudsbespottelse, læser jeg ikke uden den dybeste Bevægelse og anklager mig ofte selv for at jeg saa ofte og gerne læser dem.» Hans modtagelige Natur kunde her ikke modstaa. Rigtigt har han betegnet sig selv som Kvinde. Med en Vending, der erindrer om det hermafroditiske Træk i *Lucinde*, skriver han til Rahel: «Véd De, kære, hvorfor vort Forhold er blevet saa stort og fuldkomment. De er et uendeligt frembringende, jeg et uendeligt modtagende Væsen; De er en stor Mand og jeg den første af alle Kvinder, som har levet.»

Han var nu paa det Punkt, at han blev forfærdet over et kraftigt Haandtryk; ja Synet af et krigersk Overskæg kunde skræmme ham. Besøg af uskyldige Rejsende indjog ham Angst, fordi han saa forklædte Mordere i dem. I hans sidste Leveaar blev hans Holdning bøjet, hans Gang snigende og usikker. De klare og kloge Øjne, for hvilke han som Yngling var bekendt, var nu som tilslørede og Blikket sky. I Selskab søgte han at give sig Holdning bag et Par store mørke Brillen.

Da Fanny Elsler en Dag ved en Fest bragte ham et Glas skummende Champagne, kredensede hun ham det med det drilende Ord: «Krukken gaar saa længe tilvands, til den kommer hankeløs hjem.» Gentz svarede: «Naa, mig og Metternich holder det vel ud.» I disse Ord ligger Standpunktets Art og Dom.

I religiøs Henseende var Gentz yderst vaklende: snart lod han sig forlyde med, at Religionen kun var ham et politisk Anliggende, snart gjorde han, der dog ikke udvortes gik over til Katolicismen, denne paa romantisk Vis de yderste Indrømmelser. Ikke blot laa han i Støvet for den katolske Mystiker Adam Müller, der bogstaveligt betragtede Napoleon som den menneskevordne Djævel og f. Eks. i et Brev til Gentz af Juli 1806 taler om, at det for den Kristne gælder om at overvinde den «Bonaparte, vi har i os», men vi læser i Gentz's Ansøgning til Kejseren af Østerrig om Ansættelse denne Begrundelse af hans Udvandring fra Prøjsen: «endelig, for ikke at fortie Noget, min længe nærrede Uvilje mod Protestantismen, i hvis oprindelige Væsen og fremskridende ondartede Retning jeg efter mangfoldig austrengende